

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ШЛЯХ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Базовим і головним чинником реалізації принципу студентоцентризму є, на нашу думку, *усвідомлення* викладачем майбутніх професійних потреб студента (професійних компетенцій) і *орієнтація* усіх навчальних дій на формування цих навичок і здібностей. Однак, студент не має розглядатись як «пасивний центр» освітнього процесу, як пасивний суб'єкт «поглинання» навчального матеріалу. Навпаки, повинні бути створені сприятливі умови для того, щоб студент був партнером викладача, міг впливати на організацію та зміст процесу навчання, тобто взаємодії «викладач – студент» має бути притаманна обопільна активність. Адже студент, який знає, що з його думкою рахуються, працює інтенсивніше й відповідальніше, і тому, усвідомлюючи це, викладач має бути скоріше дорадником, координатором, модератором та, звичайно, ініціатором навчального процесу.

Отже, студентоцентризм – це взаємонаправлені, узгоджені, синергетичні навчальні дії з метою формування фахової компетентності та позафахових навичок і вмінь (анг.: *soft skills*, нім.: *Schlüsselqualifikationen*) студентів.

Які ж організаційно-змістовні засади можуть забезпечити ефективну реалізацію принципу студентоцентризму при викладанні іноземних мов?

На наш погляд, висвітленому вище тлумаченню поняття «студентоцентризм» повною мірою відповідає *комунікативний підхід*, найоптимальніший спосіб оволодіння іноземною мовою, визначальними характеристиками якого є такі:

— формування груп за базовим рівнем іноземномовних знань і відповідний підбір навчальних матеріалів і завдань;

— оволодіння мовними закономірностями через мовленнєву діяльність в конкретних (життєво-професійних) ситуаціях спілкування, що передбачає:

а) використання актуальних, переважно автентичних загальнотематичних і *професійно зорієнтованих навчальних матеріалів і технологій навчання* (візуалізація, презентація, ведення дискусій, метаплан, інтелектуальні карти, проектна робота, ділові ігри тощо), що неможливо без широкого впровадження сучасних *інформаційних технологій* (фахова спрямованість навчального матеріалу у комбінації з *комунікативними / інтерактивними формами* його опрацювання);

б) використання навчальних матеріалів, котрі ілюструють *«культурні стандарти»* німецькомовних народів (їх традиції, звичаї, культурні надбання, норми ділового етикету, спілкування тощо) (усвідомлення студентами *міжкультурних відмінностей*);

— переважна *одномовність* практичних занять, що допомагає подолати психологічні бар'єри при необхідності спілкуватися іноземною мовою та позбутися звички (яка нерідко суттєво ускладнює комунікацію) перекладати бажані висловлювання з рідної мови іноземною (поштовх до мислення іноземною мовою);

— постійна *мовленнєва діяльність* студентів на практичних заняттях з *варіацією* форм їх навчальної взаємодії/співпраці;

— *проблемний* (зорієнтований на дискусію) *характер* підсумкових занять за темами, що вивчаються.

Оволодіння іноземномовною комунікативною компетенцією саме на таких засадах є і реалізацією принципу студентоцентризму, адже при цьому націленість на майбутні професійні потреби студента поєднується з стимуляцією його мотивації та активності, що в цілому сприяє вишколу толерантної у міжкультурному просторі, мобільної і креативної, критично мислячої й ініціативної, тобто конкурентноспроможної особистості, готової до викликів сучасного глобального світу.

ДЕЯКІ ЗАСАДИ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО ПІДХОДУ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Останні дослідження в галузі методики викладання іноземних мов свідчать про неефективність традиційного підходу, згідно з яким основним джерелом інформації щодо лексико-граматичної і фонетичної будови мови та її функціонування у процесі комунікації є викладач.